

Yirminci Yüzyıl Mimari Mirasının Korunması Hakkında Tavsiye Kararı R (91) 13 (COE, 1991)

Recommendation R (91) 13 on The Protection of The Twentieth Century Architectural Heritage

9 Eylül 1991

Avrupa Konseyi Kanunu Madde 15 (b) hükmünde Bakanlar Komitesi;

Avrupa Konseyi'nin amacının üyeleri arasında daha büyük bir birlik başarmak olduğunu ele alarak;

19 Aralık 1954 tarihinde Paris'te imzalanan Avrupa Kültürel Konvansiyonu'nu ve özellikle Madde 1'i göz önüne alarak;

3 Ekim 1985 tarihinde Granada'da imzalanan Avrupa Mimari Mirasının Korunması için Konvansiyon'un ve özellikle buradaki Madde 17'yi göz önüne alarak;

çağdaş mimari hakkında Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin Karar 813 (1983)'ünü göz önüne alarak;

3 ve 4 Ekim 1985 tarihlerinde Granada'da düzenlenen Mimari Mirastan sorumlu İkinci Avrupa Bakanlar Konferansı'nın Karar No. 2'sini göz önüne alarak;

XX. yüzyıl mimarisinin, Avrupa tarihi mirasının dahili bir parçası olduğunu ve en önemli öğelerinin korunması ve değerinin artırılmasının, bir bütün olarak mimari mirasın korunmasıyla aynı amaçlara ve prensiplere hizmet ettiğini gözlemleyerek;

Bu miras kategorisinin, zamandaki yakınlığı sebebiyle, örneklerin bolluğu ve heterojen karakteri başka mimari miras bileşenlerine göre sorumlu otoritelerden ve kamudan daha az kabul görmekte olduğuna dikkat çekerek;

Bu mirasın korunmasına yeterli ilgi gösterilmemesinin telafi edilemez kayıpla yol açacağını ve içinde bulunduğumuz dönemin gelecek nesillerini Avrupa hakkında bilinçten yoksun kılacağını vurgulayarak,

Üye devletlerin hükümetlerine,gerekli hallerde özel tedbirler alarak yerleşik mirası koruma politikalarının bir parçası olarak, bu tavsiye kararlarının ekinde belirtilen ilkelere ilişkin olarak yirminci yüzyıl mimari mirasının tanıtılması, incelenmesi, korunması, yenilenmesi, ve hakkında kamu bilinci oluşturmayı tavsiye etmektedir.

Genel Sekreter'i mevcut tavsiye kararlarının metnini Avrupa Kültür Sözleşmesi ve/veya Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi'nin taraf devletlerine iletmeye yönlendirmektedir.

Tavsiye Kararları No. R (91) 13 Eki

XX. Yüzyıl Mimari Mirasının Korunması Ve Değerinin Arttırılması İçin İlkeler

I. XX. Yüzyıl Mirasının Tanımı

1. Miras hakkında bilgiyi ve çalışmayı teşvik etmek:

İXX. yüzyılın sonundan beri, mimari ve şehir planlaması sanayileşmeye, yeni malzemelerin tanıtılmasına ve inşa tekniklerinin dönüşümüne bağlı olarak derin değişimlere uğramıştır. Bu akım, teknolojik ilerlemeyle aynı zamanda, çağdaş toplumun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hızını artırmıştır. Bazı öncülerin çalışması hariç, hem gelenekçi hem de modern görünümlerin bir sonucu olarak bol ve heterojen olan XX. yüzyıl üretimi binalar miras değerine sahip olarak hatırlanmazlar. Bu nedenle bileşenlerinin zenginliğine ve çeşitliliğine işaret ederek ve yerel çevrelerle olan bağlantılarının ve tarihlerinin izini sürerek bütün bu mirası daha iyi anlamayı ve mirasa dair bilgi elde etmeyi cesaretlendirmek, istenen bir şeydir.

Araştırma, söz konusu olan çalışmalarla çağdaş bilgi kaynakları, yazılı, grafik veya fotografik kayıtlar kitlesi temelinde ve onları bir bağlam içine yerleştirmeyi sağlayacak diğer izlerden herhangi birisi temelinde üstlenilmelidir veya durumun gerektirdiği şekilde takip edilmelidir.

2. Sistematik listeler yapmak

Burada amaç bütün dönemleri kapsayan ulusal listeler yoluyla veya XX. yüzyıl mimarisine özgü listeler oluşturarak XX. yüzyıl binaları hakkında sistematik dokümantasyonu birleştirmektir. Bu listeler şöyle olmalıdır:

- seçici olmaktan çok açık uçlu ve taze bilgi ışığında devamlı güncellemeye, revizyona ve kapsamının genişletilmesine uygun;
- stil, bina tipi, yöntem veya inşa dönemine göre önyargıdan bağımsız tasarlanan;
- içerikleri geniş olası kamunun kullanabileceği, kullanılan terimler koşulunda, illüstrasyonlar ve dağıtım düzenlemeleri usulünde tasarlanan, sunulan ve yayınlanan;
- Avrupa çapında bu bilgilendirici ve analitik araçların karşılıklı iletişimini ve anlaşılmasını teşvik etmek amacıyla uygun durumda farklı Avrupa ülkelerindeki gözlem pratiklerini göz önüne alarak derlenen.

II. En Önemli Miras Öğelerinin Korunması

1. Seçim kriterinin seçimi

Korumadan sorumlu otoriteler aşağıdaki düşüncelere dayanan kesin ölçütleri benimsemelidir:

- XX. yüzyılın bütün stil, tip ve inşa yöntemi alanından elde edilen en önemli çalışmaların değerini onaylama isteği;
- Sadece belli bir dönemde veya mimari stildeki en ünlü tasarımcıların çalışmalarına değil, bir dönemin tarihi için anlam taşıyan daha anonim örneklere de koruma sağlama ihtiyacı;
- Seçim etkenlerine sadece estetik görünümleri değil, teknolojik ve kültürel, ekonomik ve sosyal gelişimin tarihi koşullarında yapılmış katkıyı ele almanın önemi;
- Korumayı bağımsız yapılarla sınırlı tutmayıp korumanın kapsamını tıpkılanmış yapıları, planlı gayrimenkulleri, ana toplulukları, ve yeni kentleri içine alacak şekilde genişletmenin kritik önemi;
- Korumayı, mimari ile aynı zamanda tasarlanan ve mimarın yaratusına anlam katan demirbaş ve tefrişatların yanı sıra dış ve iç özellikleri de kapsayacak şekilde genişletme ihtiyacı.

2. Yasal mülkiyet korunması için pratik önlemler

1. Her ülkede uygulanabilir işlemlerle uyumlu olarak bu, yetkili otoritelerin görevidir:

- XX. yüzyıl mimari mirasını aşağıdaki amaçlarla korumak için mirasın, şehir planlamasının veya çevrenin korunması hakkında mevcut yasamanın kullanımını sağlamak:
- Koruyucu listeleme veya uygun koruma alanlarına dahil etme yoluyla binaları korumak;
- Koruyucu mekanizmadan ortaya çıkan kontrol prosedürlerini ve planlama iznini kullanmak;
- Bu özel miras kategorisinin korunmadığı veya uygun olmayan şekilde korunduğu spesifik önlemler yoluyla mevcut yasamayı sağlamak.

III. Mirasın Yönetimi Ve Korunması

1. Mirastan faydalanmak

Ulusal, bölgesel ve yerel yetkili otoriteler, kültürel veya müze amaçları ya da daha genel anlamda ekonomik, ticari veya ikamete yönelik amaçlardan hangisi için kullanılırsa kullanılsın, bu döneme ait korunan mirastan en uygun faydanın elde edilmesini cesaretlendirme görevine sahiptir. Günümüz yaşamının ihtiyaçlarını göz önüne alan yeni kullanımlar teşvik edilmelidir, böylece yeni kullanımın tam olarak korumalarını haklı çıkaran mimari veya tarihi anlamla ters düşmemesi şartıyla terk edilmesine izin verilmez.

2. Fiziksel koruma

Atmosferik kirlilik olayı ve malzemelerin kullanım ömürlerinin geçmesi bir bozulma sürecini yansıtır ve yakın olduğunda bile mirasın sürdürülmesini ve yenilemesini gerektirir. Aşağıdakileri yapmak önemlidir:

- XX. yüzyıl mimarisinde ve karşılık gelen dekoratif sanatlarda kullanılan değişik malzemeler ve bu yapıların inşa, sürdürme ve restorasyon yöntemlerine bilimsel, teorik ve pratik çalışmaları teşvik etmek;
- bu yapılar için sürdürme ve restorasyon programlarını tasarlamada, mimari mirasın başka öğelerine uygulandığı gibi aynı belli başlı prensiplere saygı duymak;
- koruma bağlamı kapsamında, yapılan keşiflerin ve gerçekleştirilen eylemlerin tam ve dikkatli bir biçimde kaydını tutmak;
- binaların tarihlerinin aydınlatılabilmesi ve idame ettirilmelerinin temin edilebilmesi için uygun ulusal ve bölgesel düzeyde bir bilgilendirme ve mimari kayıt sistemi oluşturmak.

3. Uzmanların eğitimi

XX. yüzyıl mimari tekniklerinin özel doğası, görevleri bu mirası üzerinde çalışma ve onu muhafaza etmek olan profesyoneller adına uzmanlaşmayı gerektirmektedir. Üye devletlerin otoriteleri genel mimari eğitiminin parçası olarak veya inşa edilen mirasın yenilemesinde uzman eğitim kursları çerçevesinde verilmek üzere özel eğitim düzenlemelidir. Asıl eğitim bu miras tipi için çalışma tekniklerini, araştırmacı yöntemleri ve pratik sürdürülebilirlik ile yenileme tekniklerini kapsamalıdır. Araştırma ve uzmanların eğitimi için otoriteler tarafından yeterli kaynaklar kullanılabilir hale getirilmelidir.

IV. Sorumluluk Sahibi Konumundaki İnsanlar Ve Kamu Arasında Bilincin Teşvik Arttırılması

Seçilen temsilciler, bina sahipleri ve kullanıcıları, profesyoneller, medya ve genel anlamda kamu arasında XX. yüzyıl mimarisinin değişik şekillere sahip değeri ve ayırıcı karakterini fark etmeyi teşvik eden bir dizi girişimi kullanmak üye devletlerin otoritesine düşmektedir. Bu eylem şunları gerektirecektir:

1. Özellikle, okulların çoğunluğu bir XX. yüzyıl çevresi dahilinde işlemekte olduğundan hem okulların içinde hem de dışında her düzeyde eğitim programlarını cesaretlendirmek. Çocuklara daha yakın olan bir mirasa ait bu bilgi mimarının, şehir planlamasının ve çevrenin anlamının keşfedilmesiyle elden ele geçmelidir.
2. Bilgi kampanyaları, uzman yayınlarının desteklenmesi, kamu tartışmaları veya en geniş anlamda eğitsel deneyler için bütün değişik şekillerde medyanın kullanımı.

V. Gelecekte Avrupa İşbirliği Gereksinimi

Avrupa işbirliği kullanılan inşa tekniklerinin benzerliği ve karmaşıklığı, seçim ölçütleri sorunu ve uygulamalı sürdürülebilirlik ve koruma yöntemleri sebebiyle XX. yüzyıl mirasıyla bağlantı kurmada hayati öneme sahiptir.

Aşağıdaki görevler Avrupa Mimari Mirasının Korunması Konvansiyonu (Granada, 1985) altında, Avrupa Konseyi'nin hükümetler arası çalışma programı veya başka herhangi bir uygun Uluslararası çerçeve bağlamında üye devletlere düşmektedir:

1. Koruma ve muhafazada gereken eğitimciler, tarihçiler, mimarlar, teknisyenler ve başka profesyoneller arasında teknik bilginin, uzmanlığın ve uzmanların düzenli değişimini cesaretlendirme;
2. Diğer şeylerin yanı sıra Avrupa Konseyi'nde işleyen teknik yardım mekanizması aracılığıyla karşılıklı teknik yardım geliştirme;
3. Mirasın anlaşılmasında ilerlemeyi ve seçim ölçütleriyle fiziksel muhafaza teknikleri konusunda çözümler için Avrupa düzeyinde ortaklaşa bir araştırmayı teşvik etme;
4. Avrupa Konseyi himayesi altında yayınlar ve medya kampanyaları yoluyla XX. yüzyıl mirasının farkındalığını oluşturmak için politikaların desteklenmesi;
5. Özellikle XX. yüzyıl mirasının önemli bileşenleri için Avrupa düzeyinde oluşturulabilecek çok taraflı muhafaza politikaları için olasılıklar üzerinde çalışılması.

Öğrenci Çevirmen: Şelale Dabyan

Öğrenci Proje Asistanı: Yaşar Serkal Yıldırım